

Verslag 19e Internationale Tagung über Haltung und Krankheiten der Kaninchen, Pelztieren und Heimtiere te Celle op 27 en 28 mei 2015.

Jorine Rommers, Wageningen UR Livestock Research. Wageningen

Inleiding

Eenmaal per twee jaar wordt in Celle een symposium georganiseerd, dat zich vooral focust op de commerciële konijnenhouderij. Het Symposium wordt met name bezocht door konijnenhouders/dierenartsen uit Duitsland en onderzoekers uit Midden- en Oost-Europa. Dit jaar waren er circa 70 deelnemers uit 8 verschillende landen (Nederland, België, Zwitserland, Duitsland, Hongarije, Slovenië, Polen, Groot-Brittannië). Er waren 24 presentaties en 11 posters.

Het symposium was opgedeeld in zes verschillende sessies: Huisvesting en welzijn, Huisvesting en gedrag, Pathologie, Fokkerij, Voeding en Fysiologie van de voeding.

De belangrijkste bijdragen worden in dit artikel beschreven.

Onderzoeksresultaten op gebied van huisvesting, welzijn en gedrag

Vanuit Nederland werd een presentatie gegeven over de ontwikkeling van een welzijnsprotocol voor commercieel gehouden konijnen. Hierbij werd ingegaan op de tot standkoming van het meetprotocol en ingegaan op de praktische relevantie van het protocol. Hoewel er veel vragen waren met betrekking tot de uitvoering van het protocol, was er geen verdere belangstelling voor het protocol om dit eventueel in eigen land uit te voeren.

Vanuit België werden de resultaten gepresenteerd van het project "Rabbitry", waarin onderzoek is verricht naar meer diervriendelijke huisvestingsystemen voor konijnen. Er is een "duo" systeem ontwikkeld, waarbij voedsters en vleeskonijnen in gelijke parken worden gehouden. Het park is dusdanig opgebouwd dat tot een leeftijd van 18 dagen van de jongen de voedsters individueel kunnen worden gehuisvest in het park. Op 18 dagen leeftijd van de jongen worden de tussenwanden weggenomen en komen 4 voedsters met hun jongen in een groep te zitten tot aan spenen. Bij spenen worden de voedsters uit het park gehaald en in een schoon park geplaatst, waar ze dan weer werpen en tot aan 18 dagen lactatie individueel worden gehouden. Daarnaast zaten er voedsters individueel gehuisvest (in zgn. welzijnskooien) als controlegroep. Het bleek dat de prestaties van de voedsters in de parken voor wat betreft werppercentage en worpgrootte het niet slechter deden dan de individueel gehuisveste dieren. Echter de sterfte van de jongen tot aan spenen was hoger in vergelijking met de controle voedsters. Ook de speengewichten van de jongen in de parken bleef achter ten opzichte van de jongen die in welzijnskooien waren grootgebracht. Een vergelijkbaar resultaat is ook in eerder onderzoek in Nederland aangetoond.

Op basis van het gedragsonderzoek werd geconcludeerd dat de verbetering van het welzijn van de voedsters slechts minimaal was. De voedsters bewogen zich wel meer, maar dit was met name te wijten aan de agressie die na het plaatsen van de voedsters in groepen aanwezig was. Een aanzienlijk deel van de voedsters had huidbeschadigingen (als gevolg van agressie) en er werd geen positief effect gemeten aan de hand van gemeten stress parameters (gewichtsverlies en gewicht van de bijnieren).

Er waren een aantal presentaties gebaseerd op het ANIHW project, een internationaal project naar de ontwikkeling van alternatieve diervriendelijke huisvestingsystemen voor voedsters met jongen en vleeskonijnen. Hierin werken onderzoekers uit Italië, Hongarije, Spanje en Duitsland samen. Het onderzoek richt zich onder andere op het testen van verschillende kooibodems (N.B. er is nog steeds geen bodem op de markt die zowel reinigbaar is als knaagbestendig), verschillend nestkastmateriaal, motivatie van voedsters om individueel of in een groep te verblijven, het huisvesten van vleeskonijnen in zgn. "mobile pasture cages" op grasland. Het betrof voorlopige resultaten, daar al het onderzoek nog loopt of nog gestart moet worden. Hoewel gebaseerd op een beperkt aantal hokken bleken ook hier vleeskonijnen in parken minder snel te groeien en meer uitval te geven dan vleeskonijnen die in de

reguliere kooien werden gehouden. Echter de vleeskonijnen in parken werden niet in dezelfde ronde vergeleken met reguliere huisvesting. De motivatie van voedsters voor individuele of groepshuisvesting zal worden getest in een systeem waarbij de voedsters door middel van "tags" toegang krijgen tot hun eigen kooi (gebaseerd op kattenzender en kattenluikje). Deze proef moet nog worden opgestart, maar de uitkomsten van dit onderzoek lijken zeer interessant en zeker bruikbaar voor het verdere onderzoek naar groepshuisvesting van voedsters. Tenslotte was er nog een presentatie waarbij vleeskonijnen in verrijdbare grondhokken werden gehouden op gras om tegemoet te komen aan de eisen van EKO-konijnenvlees. De hokken worden dagelijks verplaatst op een nieuw stuk grasland. Echter groeiprestaties werden niet gepresenteerd.

Onderzoeksresultaten op het gebied van voeding

Op het gebied van voeding was er een bijdrage met betrekking van het verstrekken van kruiden (tijm, basilicum, oregano en kervel) aan vleeskonijnen naast de standaard konijnenkorrel. Verschillende kruiden werden in potjes aangeboden en gekeken werd naar de preferentie van de konijnen voor de verschillende kruiden en hun prestaties. Opvallend was dat de konijnen een duidelijke voorkeur hadden voor bepaalde kruiden. Van 28 (spenen) tot 33 dagen leeftijd was er een voorkeur voor kervel en basilicum terwijl ze na 33 dagen leeftijd de voorkeur gaven aan tijm en oregano. Opvallend was dat de dieren op de kruiden minder ziekteverschijnselen vertoonden (lager morbidity rate) dan de vleeskonijnen die alleen konijnenkorrel hadden gekregen.

Als laatste was er een presentatie die inging op een literatuurstudie naar microben (darmbacteriën) bij konijnen. Aangegeven werd dat microben in het maagdarmkanaal van konijnen een belangrijke rol spelen bij de afweer (op darmniveau) en bescherming tegen pathogenen. De microben werden bestudeerd met behulp van PCR analyses. Voeding (bron) heeft invloed op de samenstelling van de microbiota. Bijvoorbeeld vezelgehalte en vezelsoort bepalen tot zekere hoogte de mate en verscheidenheid aan microben in het maagdarmkanaal. Voerbeperving leek geen invloed te hebben op de microben. Echter de literatuurbronnen naar microben bij konijnen zijn beperkt.

Internationale samenwerking

Met het onderzoek dat in België loopt zijn directe contacten met Livestock Research. Jorine Rommers maakt deel uit van de begeleidingscommissie.

Buiten het symposium om is er contact geweest met de onderzoekers van Zollikhofen (Zwitserland) en is een protocol voor een nieuw te starten onderzoek van hen doorgesproken. Doel van het onderzoek is het bestuderen van de mate van agressie bij het op verschillende lactatiedagen in groepen plaatsen van voedsters. Naast het observeren van de agressieve interacties in een groep voedsters wil men ook het onderliggend hormoonprofiel in kaart brengen. De gedachte hierbij is dat agressie kan worden veroorzaakt door maternaal gedrag of door vormen van hiërarchie. Als de agressie het gevolg is van maternaal gedrag dan zou door het later in de groep plaatsen van de voedsters de voedsters minder aangetrokken zijn tot de jongen en dus minder agressief zijn naar andere voedsters. Wordt de agressie veroorzaakt door het instellen van de rangorde, dan wordt de agressie vermoedelijk alleen naar achteren verschoven wanneer de voedsters in groepen worden geplaatst. Het onderzoek zal worden uitgevoerd door beginnend onderzoeker(PhD/AIO-er). Met de onderzoekers in Zollikhofen wordt mail contact onderhouden.

Slot

Alle bijdragen die op het symposium zijn gehouden zijn gepubliceerd in een Proceeding (engelstalig). Deze zijn in het bezit van de auteur. Mocht U belangstelling hebben om de bijdrage van een of meerdere onderwerpen te lezen dan kunt U dit aan Jorine Rommers mailen (Jorine.Rommers@wur.nl). Zij stuurt ze U dan digitaal toe.